

Symfoniorkesterns instrument

Inför provet om symfoniorkesterns instrument:

*Det viktigaste är att du känner igen instrumenten på bild
och att du vet till vilken instrumentfamilj de hör.*

Vill du kunna mer så lär du dig lite fakta om instrumenten och familjerna också!

Symfoniorkesterns instrument

Stråkinstrument:

Stråkinstrumenten är tillverkade av trä. De spelas med stråke och har fyra strängar. Stråken är gjord av trä och tagel (hästsvans).

Innan man spelar gnider man taglet med harts (gjort av kåda) för att göra det strävt.

Varje stråkinstrument har två olika namn:

Violin- Fiol

Viola - Altfiol

Violoncell - Cello

Kontrabas - Basfiol

Fiol och Altfiol
(lägg märke till storlekskillnaden)

Cello

Fiol

Basfiol

Träblåsinstrument:

I träblåsinstrument kommer tonen till genom att man blåser över en skarp kant eller i ett munstycke där ett rörblad vibrerar. De flesta är gjorda av trä och de har en mjuk och varm, ”träig” klang, därför kallas de träblåsinstrument.

Tvärflöjt:

Ljudet bildas genom att man blåser över en skarp kant. Om du någon gång provat att blåsa i en flaska, vet du ungefär hur tonen bildas. Tonerna ändras med fingerklaffar. Tvärflöjter är gjorda av metall, ofta silver, ibland t o m guld. Ju ädlare metall, desto bättre ljud. De hör till träblås eftersom de från början var av trä. Piccolaflöjten är en mindre variant som har väldigt högt tonläge. Sopranflöjt och piccolo är de vanligaste i orkestern.

Klarinett:

Har ett enkelt rörblad i munstycket. Röret vibrerar mot underläppen på den som spelar. Tonen ändras genom att man lägger olika många fingrar på klaffarna. Klarinetten är gjord av trä och är nästan alltid svart. Den vanligaste klarinetten är Bb (bess)-klarinetten.

Den används både i klassisk musik och jazzmusik.

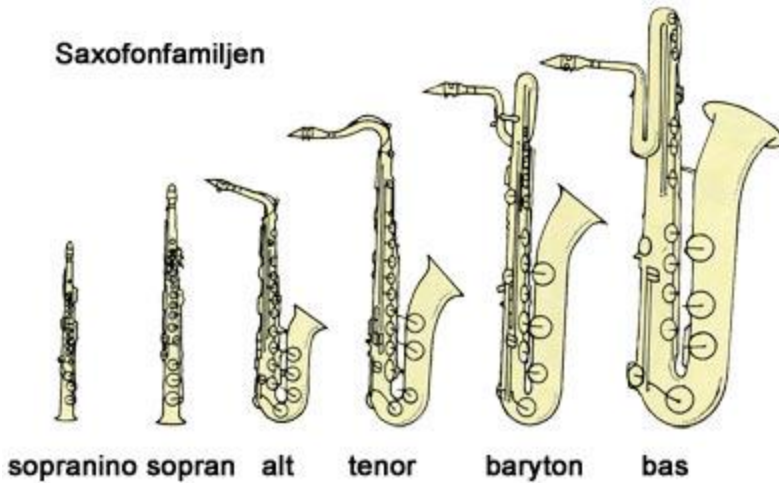
Symfoniorkesterns instrument

Träblåsinstrument fortsättning:

Saxofon:

Saxofonen uppfanns på 1840-talet av Adolphe Sax och är alltså ett ganska ”nytt” instrument. Ljudet bildas på samma sätt som i en klarinett. Instrumentet är gjort av metall, men rörbladet är i trä. Saxofonen är ganska ovanlig i symfoniorkestern, men då den är med är det oftast en altosaxofon.

Saxofonfamiljen

Altosaxofon

Oboe, Engelskt horn och Fagott

Dessa instrument har alla dubbla rörblad.

Den som spelar tillverkar ofta rörbladen själv. Oboen är ett populärt soloinstrument med ganska skarp och nasal klang. (Det låter lite som att man håller för näsan när man spelar.)

Det engelska hornet har lite dovre och mörkare klang.

Fagott är träblåsfamiljens basinstrument och kontrafagotten är ännu ”basigare”.

Oboerör

Engelskt horn (större) och Oboe

Fagott

Kontrafagott

Symfoniorkesterns instrument

Bleckblåsinstrument:

Kallas även brassinstrument eller mässingsblås. Ljudet görs genom att man ”pruttar” med läpparna i munstycket. Tonen förstärks sedan i instrumentet. Ventilerna gör att luften tar olika lång väg genom röret. På trombonen ändrar man rörets längd med draget. Ju längre rör desto lägre (mörkare) ton.

Trumpet

Trombon

Valthorn

Bastuba

Instrument som ibland finns med i symfoniorkestern:

Celesta:

Klaviaturinstrument.
Som ett klockspel med pianotangenter.

Harpa:

Stränginstrument med 46-50 strängar.

Flygel:

Klaviaturinstrument med 88 tangenter kopplade till hammare som slår på strängarna inuti.

Symfoniorkesterns instrument

Slagverksinstrument:

Till slagverk räknas instrument som man slår på, skakar, skrapar, gnider eller får att vibrera på annat sätt. En del slagverksinstrument har toner (t ex xylofon och rörklockor) och en del är bara rytminstrument. Slagverk heter percussion på engelska, ibland säger man det även i Sverige. Denna familj är mycket stor, instrumenten här är bara ett litet urval.

Bongotrummor

Claves

Maraccas

Triangel

Bastrumma

Virveltrumma

Xylofon

Pukor

Gong

Rörklockor